II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 30 juni 2004

om det statliga stöd som Italien planerar att genomföra till förmån för förlagsbranschen

[delgivet med nr K(2004) 2215]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2006/320/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig [1], och med beaktande av dessa synpunkter, och

och av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

(1) Genom två skrivelser av den 19 december 2002 med referensnummer 15808 och 15809, registrerade den 31 december 2002, anmälde de italienska myndigheterna på grundval av artikel 88.3 i EG-fördraget till kommissionen två stödordningar till förmån för förlagsbranschen i Italien.

(2) Genom en skrivelse av den 29 oktober 2003 underrättade kommissionen Italien om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget avseende de anmälda stödordningarna.

(3) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* [2]. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med synpunkter på stödet i fråga.

(4) Genom en skrivelse av den 2 december 2003 begärde de italienska myndigheterna förlängning av tidsfristen för inlämnande av synpunkter på kommissionens beslut om att inleda förfarandet. Förlängning beviljades av kommissionen genom en skrivelse av den 10 december 2003.

(5) De italienska myndigheterna inkom med synpunkter och kompletterande uppgifter genom en skrivelse av den 9 januari 2004, registrerad den 14 januari 2004.

(6) Kommissionen har mottagit synpunkter från berörda parter. Den har översänt dessa synpunkter till Italien som givits tillfälle att bemöta dem. Italiens kommentarer mottogs i en skrivelse av den 3 mars 2004, registrerad den 4 mars 2004.

2. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

(7) De båda stödordningar som anmälts av de italienska myndigheterna avser stöd i form av räntesubventioner för banklån som tagits av företag i förlagsbranschen och i form av skattelättnader för företag som producerar förlagsprodukter [3].

[1] EGT C 285, 28.11.2003, s. 14.
[2] Se fotnot 1.

[3] Med förlagsprodukter avses produkter som trycks på papper som böcker och datorbaserade produkter, som är avsedda att publiceras eller spridas till allmänheten, även elektroniskt, och via radio och TV. Begreppet förlagsprodukter omfattar inte ljud- och röstreproduktion, skivor, film eller företagsdokumentation, varken för internt eller externt bruk.

2.1 **Stöd i form av räntesubventioner**

(8) Den första stödordningen bygger på artiklarna 4–7 i lag nr 62 av den 7 mars 2001 (nedan kallad ”lag nr 62/2001”) om nya bestämmelser för förlagsbranschen och förlagsprodukter och om ändring av lag nr 416 av den 5 augusti 1981 ([4]) och presidentdekret nr 142 av den 30 maj 2002 om förmånliga krediter för företag i förlagsbranschen ([5]) (nedan kallat ”presidentdekret nr 142/2002”).

(9) Stödet består av räntesubventioner för banklån med en löptid på tio år som beviljats för teknisk och ekonomisk omstrukturering och förvärv, utbyggnad och modernisering av utrustning, hårdvara och programvara för IT-nät, också i samband med utnyttjandet av internationella telenät och satelliter för att förbättra distributionen, samt för yrkesutbildning.

(10) Stöd kan beviljas för upp till 90 % av de totala projektkostnaderna ([6]). Stödet utgörs av skillnaden mellan amorteringsplanen, som beräknats enligt finansministeriets referenssats, och de belopp som skall erläggas enligt samma plan, och som beräknats med halva referenssatsen. Detta innebär i praktiken, om man utgår från en referenssats på 5 %, att staten bidrar med cirka 13 % av den totala projektkostnaden, vilket om stödet begärs i diskonterad form sjunker till cirka 10 %.

(11) Stödmottagare är företag inom hela förlagsbranschen ([7]). Det kan bland annat vara fråga om nyhetsbyråer, förlag, tryckerier, distributionsföretag för tidningar och böcker, både pappersupplagor och datorbaserade upplagor, radio- och TV-företag, samt företag som saluför förlagsprodukter och utgivare av italienska tidningar i utlandet. De stödmottagande företagen skall vara baserade i en EU-medlemsstat. Antalet beräknas uppgå till mellan 101 och 500 stödmottagare.

(12) Stödordningens varaktighet är tio år ([8]). Det totala anslaget från statskassan för perioden 2001–2003 uppgår till 26,3 miljoner euro ([9]) plus 50,8 miljoner euro i form av tidigare anslag som inte utnyttjats. Stödet kan endast kumuleras med stöd enligt artikel 8 i den aktuella lagen ([10]).

(13) Stöd enligt artiklarna 5, 6 och 7 i lag nr 62/2001 kommer att beviljas från en särskild fond som skapats och administreras av premiärministerns kansli ([11]). Stödet kommer antingen att beviljas genom ett automatiserat förfarande ([12]) eller efter individuell bedömning. I de fall där det automatiserade förfarandet används kommer stödbeloppen inte att överskrida cirka ([13]) 0,5 miljoner euro och projekt som beviljas stöd skall avslutas inom två år från det att stödet beviljas. Projekt som behöver högre stödbelopp bedöms individuellt av en särskild kommitté som skapats av premiärministerns kansli. Det högsta tillåtna stödbeloppet är cirka 15,5 miljoner euro ([14]) och regeln att projekt skall vara avslutade inom två år gäller även för projekt som bedömts individuellt. Båda förfarandena kräver vidare att det lämnas in detaljerade uppgifter och dokumentation som styrker att det är fråga om ett reellt projekt med behov av stöd och

([4]) De italienska myndigheterna anger att de aktuella åtgärderna ersätter de befintliga stödordningarna enligt lag nr 416 av den 5 augusti 1981 och lag nr 67 av den 25 februari 1987, vilka godkändes av kommissionen genom skrivelse nr 1398 av den 18 november 1983 respektive skrivelse 8232 av den 7 juli 1988, stöd nummer C 25/87.

([5]) Villkor, tillgängliga belopp och urvalskriterier för stöd enligt artikel 6 i lag nr 62/2001 fastställs i det dekret som utfärdades av *Capo dipartimento per l'informazione e l'editoria della presidenza del Consiglio* den 13 december 2002, Gazetta ufficiale 297, 19.12.2002, s. 29.

([6]) Vidare införs genom lagförslaget (akt 4163) om bestämmelser för förlagssektorn och spridning av dags-, vecko- och månadstidningar ytterligare en ändring av artikel 5 i lag nr 62/2001, som innebär att det tydligt anges att kostnader som inte direkt avser framställningen av förlagsprodukter, särskilt kostnader för marknadsföring och reklam, inte kan betraktas som stödberättigande kostnader. De stödberättigande kostnaderna får endast uppgå till 100 % i de fall då stödmottagarna är journalistkooperativ enligt artikel 6 i lag nr 416 av den 5 augusti 1981.

([7]) Enligt det dekret som utfärdades av *Capo dipartimento per l'informazione e l'editoria della presidenza del Consiglio* den 13 december 2002 angående den aktuella lagen får stödet under inga omständigheter gå till företag i svårigheter.

([8]) Tioårsgränsen infördes efter anmälan genom en ändring av lagtexten som ingick i det lagförslag (akt 4163) om bestämmelser för förlagssektorn och spridning av dags-, vecko- och månadstidningar som presenterades för deputeradekammaren den 16 juli 2003. Lagförslaget behandlas för närvarande av parlamentets kulturutskott.

([9]) Anslagen fördelas enligt följande: 4,1 miljoner euro 2001, 12,6 miljoner euro 2002 och cirka 9,7 miljoner euro 2003.

([10]) I presidentdekret nr 142/2002 anges i artikel 8 att stöd enligt artiklarna 4–7 i lag nr 62/2001 inte får kumuleras med annat statligt och regionalt stöd för finansiering av samma investeringsprogram och inte heller med stöd från de självstyrande regionerna Trento och Bolzano, stöd från gemenskapen eller stöd från andra offentliga organ för samma ändamål. Stödet kan däremot kumuleras med skattelättnaderna enligt artikel 8 i den aktuella lagen.

([11]) Det är i enlighet med artikel 5 i lag nr 62/2001 fråga om fonden för skattelättnader till förmån för förlagsbranschen.

([12]) I artikel 1 i presidentdekretet nr 142/2002 anges att företagen endast får lämna in en ansökan åt gången i det automatiserade förfarandet.

([13]) Stödbeloppet får inte överskrida 1 miljard italienska lire enligt artikel 6.1 a i lag nr 62/2001.

([14]) Det högsta tillåtna stödbeloppet är 30 miljarder italienska lire enligt artikel 7.1 a i lag nr 62/2001.

att projektet är stödberättigande. Dessutom krävs uppgifter om de faktiska stödberättigande kostnaderna ([15]) och en kopia av banklåneavtalet. Stödordningarna innehåller också bestämmelser om återkrav av felaktigt utbetalda stöd.

(14) Syftet med stödordningarna är att bevara mångfalden i informationsutbudet enligt artikel 21 i Italiens konstitution.

2.2 **Stöd i form av skattelättnader**

(15) Den andra stödordningen bygger på artikel 8 i lag nr 62/2001 och dekret nr 143, utfärdat av premiärministerns kansli den 6 juni 2002, om skattelättnader för företag som producerar förlagsprodukter (nedan kallat ”dekret nr 143/2002”).

(16) Stödordningen innebär att företag inom förlagsbranschen ges stöd i form av årliga skattelättnader under fem år i följd, vilket ger en samlad skattelättnad på 15 % av de samlade investeringskostnaderna ([16]). Skattelättnaden skall dras av från skatteunderlaget och kan förlängas under fyra år.

(17) Skattelättnader kan beviljas för investeringar i nya kapitalvaror för produktion av förlagsprodukter på italienska som dags-, vecko- och månadstidningar, böcker och multimediaprodukter. Detta gäller även investeringar i anläggningar, produktionssystem och licenser inom alla faser av produktionen och inom ramen för projekt för teknisk och ekonomisk omstrukturering.

(18) Stödordningen omfattar endast investeringar som görs fram till och med den 31 december 2004. Det samlade anslaget från statskassan för hela perioden uppgår till 102 miljoner euro ([17]). Stödet kan endast kumuleras med stöd enligt artiklarna 4–7 i den aktuella lagen ([18]). Stödordningen innehåller också bestämmelser för att säkra att det är fråga om reella och genomförbara projekt samt bestämmelser om återkrav av felaktigt beviljade skattelättnader.

([15]) Villkoren för stöd anges i artikel 7.2–6 i lag nr 62/2001 och i dekret nr 142/2002.

([16]) Det högsta tillåtna stödbeloppet fastställs som en procentandel av investeringens värde och per stödmottagare, men får inte överskrida det totala tillgängliga anslaget.

([17]) Anslagen fördelas enligt följande: 5,7 miljoner euro 2001, 11,3 miljoner euro 2002 och 28,4 miljoner euro per år under 2003–2005.

([18]) Se fotnot 11.

(19) Skattelättnaderna är avsedda för företag som producerar förlagsprodukter ([19]). Med företag som producerar förlagsprodukter avses nyhetsbyråer, förlag, företag som trycker dags-, vecko- och månadstidningar och böcker, både pappersupplagor och datorbaserade upplagor, radio- och TV-företag, samt utgivare av italienska tidningar i utlandet. De stödmottagande företagen skall vara baserade i en EU-medlemsstat. Antalet beräknas uppgå till mellan 101 och 500 stödmottagare.

(20) Stödordningens syfte är att främja kulturen och att bevara mångfalden i informationsutbudet enligt artikel 21 i Italiens konstitution.

3. **SKÄL TILL ATT FÖRFARANDET INLEDDES**

(21) I sitt beslut om att inleda förfarandet konstaterar kommissionen att de båda stödordningarna innehåller statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget, att kommissionen hyser farhågor om att stöden kan komma att påverka handeln mellan medlemsstaterna och att kommissionen tvivlar på att stöden är förenliga med den gemensamma marknaden.

(22) Kommissionen anger vidare att det faktum att förfarandet inleds ger de italienska myndigheterna möjlighet att skicka in kompletterande uppgifter och synpunkter som eventuellt kan skingra kommissionens tvivel.

4. **SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER**

(23) Kommissionen har mottagit synpunkter från ett antal berörda parter. Synpunkterna sammanfattas nedan.

(24) *Federation of European Publishers* (FEP-FEE) hävdar i en skrivelse av den 18 december 2003 att de aktuella stödordningarna inte strider mot gemenskapslagstiftningen och för detta anges följande skäl:

i) Förlagsbranschen är till skillnad från annan industriverksamhet nära kopplad till språket, varför sannolikheten att statligt stöd till förlagsbranschen påverkar handeln mellan medlemsstaterna inte är så stor.

([19]) Inom den aktuella stödordningen är definitionen av ett företag som producerar förlagsprodukter mer restriktiv än den definition som anges i artiklarna 4, 5 och 7 i lagen. Ordningen avser dessutom endast förlagsprodukter på italienska. Vidare gäller ordningen endast företag som rent faktiskt producerar förlagsprodukter till skillnad från den första stödordningen som omfattar alla företag inom produktion och distribution av förlagsprodukter.

ii) Det är inte fråga om stora stödbelopp.

iii) Stödet beviljas för investeringar inom specifika språkområden och när det gäller stöd till publikationer är det endast för publikationer på italienska som stöd beviljas. Syftet med stödet är att främja privata investeringar för att göra företagen mer konkurrenskraftiga inom den nationella förlagssektorn.

(25) Portugisiska förläggarförbundet APEL hävdar i en skrivelse av den 19 december 2003 att de aktuella stödordningarna inte strider mot gemenskapslagstiftningen och för detta anges följande skäl:

i) Samma skäl som anges av *Federation of European Publishers*.

ii) De investeringar som berättigar till stöd är inte inriktade på export eller internationell verksamhet.

(26) Kommissionen har vidare tagit emot följande synpunkter från berörda parter, vilka inkom mer än en månad efter det att beslutet om att inleda förfarandet offentliggjordes:

(27) Spanska förläggarförbundet FGEE hävdar i en skrivelse av den 8 januari 2004 att de aktuella stödordningarna inte strider mot gemenskapslagstiftningen och för detta anger man samma skäl som det portugisiska förläggarförbundet.

(28) *European Newspaper Publishers' Association* (ENPA) hävdar i en skrivelse av den 12 januari 2004 att de aktuella stödordningarna inte strider mot gemenskapslagstiftningen och för detta anges följande skäl:

i) Handeln med dagstidningar mellan medlemsstaterna har ingen relevans i ärendet och skapar inga konkurrensproblem när det gäller handeln mellan medlemsstaterna. Detta gäller särskilt för regionala dagstidningar som bara är verksamma på ett visst område av den nationella marknaden. Konkurrenssituationen inom sektorn är sådan att endast den nationella marknaden berörs.

ii) Den andel tidningar som säljs utanför landet till italienska medborgare som vill informera sig om hemlandet är begränsad. Det är fråga om ett relativt begränsat antal konsumenter, men för dessa är det mycket viktigt att kunna få tillgång till information på italienska från en för dessa välkänd producent, och det är med tanke på språkliga och kulturella aspekter endast italienska förlag som kan tillhandahålla sådan information.

iii) Tidningsindustrin är i desperat behov av resurser för att kunna konkurrera med andra medier, som Internet, och de båda stödordningarna ger industrin detta stöd. Utan stöd kan den italienska förlagsbranschen komma att drabbas av stora ekonomiska svårigheter av samma omfattning och typ som den ekonomiska kris som nyligen drabbade tidningsindustrin inom EU på grund av den minskade annonsförsäljningen, vilket skulle vara mycket negativt för den italienska förlagsbranschens framtidsutsikter.

(29) *Federazione italiana editori giornali* (FIEG) hävdar i en skrivelse av den 7 januari 2004 att de aktuella stödordningarna inte strider mot gemenskapslagstiftningen och för detta anges följande skäl:

i) Stödordningarna utgör inte statligt stöd.

ii) Det förekommer ingen konkurrens eller handel med de aktuella produkterna mellan medlemsstaterna och EES, varför åtgärderna inte kan ses som stöd.

iii) Stödordningarna är förenliga med den gemensamma marknaden i enlighet med artikel 87.3 d i EG-fördraget.

5. KOMMENTARER FRÅN DE ITALIENSKA MYNDIGHETERNA

5.1 Synpunkter angående inledandet av förfarandet

(30) De italienska myndigheterna har lämnat kompletterande uppgifter och förklaringar för att skingra de tvivel som kommissionen uttrycker i sitt beslut om att inleda förfarandet och för att underbygga de italienska myndigheternas åsikt att stödordningarna är förenliga med den gemensamma marknaden och endast i begränsad utsträckning påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(31) De italienska myndigheterna hävdar att stödet till förlagsbranschen endast får begränsade effekter på handeln mellan medlemsstaterna, eftersom det praktiskt taget inte finns några producenter av förlagsprodukter på italienska utanför den nationella marknaden. De italienska myndigheterna åberopar bland annat de allmänna principer som fastställts i domen i CELF-målet ([20]), samt de statistiska uppgifter och förklaringar som tillhandahölls i samband med att förfarandet inleddes.

(32) De italienska myndigheterna hävdar att de allmänna principer som fastställs i CELF-domen avseende böcker är tillämpliga även på andra förlagsprodukter då dessa har likartade egenskaper och antalet läsare av italienska förlagsprodukter i EU är ännu mindre än antalet läsare av franska förlagsprodukter. De båda principer som avses är följande:

i) ”*Kommissionen har emellertid betonat att konkurrensen inom boksektorn skulle kunna begränsas genom vissa hinder av språklig och kulturell natur, samt att handeln mellan medlemsländerna därför torde påverkas i mindre omfattning*” ([21]).

ii) ”*Den europeiska sektorn för tryckerier och förlag förblir i högre utsträckning en samling nationella marknader än en integrerad marknad med förgreningar över hela kontinenten, vilket märks på den ringa andel som exporten utgör av omsättningen. De många språk som talas i gemenskapen är en ytterligare barriär mot en europeisering av marknaden*” ([22]).

(33) Till stöd för sin argumentation har de italienska myndigheterna lämnat statistiska uppgifter om situationen på den italienska marknaden och om handeln inom gemenskapen med italienska förlagsprodukter, samt kompletterande uppgifter om stödmottagarna. De statistiska uppgifterna visar bland annat följande:

i) Den italienska marknaden för tidningar på italienska har under de senaste 20 åren kännetecknats av stagnation samtidigt som produktionssystemet förändrats avsevärt ([23]). Under 2003 föll antalet sålda tidningar per dag till 1984 års nivå.

ii) Uppgifterna om distribution och genomsnittlig försäljning av dagstidningar per 1 000 invånare i Italien, Frankrike, Tyskland och Förenade kungariket visar tydligt att det säljs färre tidningar i Italien än i de andra stora medlemsstaterna ([24]) och att den potentiella efterfrågan på förlagsprodukter är mindre än i andra länder med samma BNP-nivå som Italien.

iii) Försäljningen av italienska tidningar utanför Italien uppgick 2001 till 1,3 % av de samlade upplagorna, och procentandelen är ännu lägre när det gäller endast vecko- och månadstidningar, dvs. 0,8 %.

iv) De statistiska uppgifter som lämnats till kommissionen visar att den totala exporten under perioden 1996–2001 av dags-, vecko- och månadstidningar inom och utanför EU uppgick till mellan 0,7 % och 2,5 % av de samlade upplagorna.

v) När det gäller multimediaprodukter har de italienska myndigheterna lämnat uppgifter om den samlade exporten 2001 inom och utanför EU av böcker och multimediaprodukter och multimediatjänster, av vilka det framgår att den samlade exporten uppgår till 5 % av den samlade försäljningen av produkterna ifråga. De italienska myndigheterna påpekar emellertid att exporten inom EU endast utgör en bråkdel av exporten och att cd-rom-skivor, tjänster och multimediaprodukter i sin tur är ännu mindre. De italienska myndigheterna drar därför slutsatsen att exporten av multimediaprodukter inom EU är försumbar.

vi) Angående tryckningen av tidningar och böcker påpekar de italienska myndigheterna att de oftast trycks av tryckerier som är belägna nära försäljningsmarknaderna för att undvika förseningar och för att transportkostnaderna inte skall påverka priserna negativt.

vii) När det gäller nyhetsbyråerna anger de italienska myndigheterna att eventuell internationell konkurrens endast kan komma från aktörer som förmedlar nyheter på främmande språk. Nyhetsbyrån ANSA är den enda italienska byrå som förmedlar nyheter på främmande språk och av dess samlade omsättning står sådan verksamhet för så lite som 0,3 %.

([20]) Domstolens dom av den 22 juni 2000 i mål C 332/98, Franska republiken mot kommissionen, statligt stöd till *Coopérative d'exportation du livre français* (CELF), REG 2000 s. I-4833.

([21]) Se fotnot 20. Punkt VIII i domen.

([22]) Europeiska gemenskapernas kommission: *Panorama de l'industrie européenne*, 1997.

([23]) De statistiska uppgifter som Italien tillhandahållit visar att den nedgång i försäljningen av dagstidningar som inleddes 1990 fortfarande pågick 2003 då försäljningsnivån fallit till 1984 års nivåer, dvs. 5,8 miljoner exemplar.

([24]) Uppgifter ur *L'industria dei quotidiani in Italia – Monografia macro settoriale* (2000) som tagits fram av *Osservatorio Tecnico per i Quotidiani e le Agenzie d'Informazione*.

viii) Avslutningsvis anger de italienska myndigheterna angående de aktuella åtgärdernas begränsade effekter på handeln att italienska förlagsprodukter som saluförs i andra medlemsstater endast står för 0,3–0,5 % av EU-marknaden.

(34) På grundval av ovanstående och de principer som fastställs i SIDE-målet ([25]) anser de italienska myndigheterna att den italienska marknaden bör betraktas som en avgränsad marknad ([26]).

(35) Till stöd för sin tes att båda stödordningarna bör betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 87.3 d i EG-fördraget åberopar de italienska myndigheterna följande bestämmelser:

i) Artikel 151.1 i EG-fördraget i vilken det anges att ”gemenskapen skall bidra till kulturens utveckling i medlemsstaterna med respekt för dessas nationella och regionala mångfald samtidigt som gemenskapen skall framhäva det gemensamma kulturarvet”.

ii) Rådets resolution av den 12 februari 2001 om tillämpningen av nationella system för fastställande av bokpriser ([27]), särskilt rådets uppmaning till kommissionen att ”vid tillämpningen av konkurrensreglerna och den fria rörligheten för varor ta hänsyn till det särskilda kulturvärde som boken har och dess betydelse för att främja den kulturella mångfalden samt bokmarknadens gränsöverskridande dimension ([28])”. De italienska myndigheterna åberopar också ett annat skäl i resolutionen i vilket det anges att ”homogena språkområden utgör ett viktigt spridningsområde för böcker och tillför bokmarknaden en gränsöverskridande dimension som är viktig att beakta ([29])”.

iii) Rådets resolution av den 14 februari 2002 om främjande av språklig mångfald och språkinlärning inom ramen för genomförandet av målsättningarna för Europeiska språkåret 2001 ([30]).

iv) Artikel 22 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ([31]) enligt vilken unionen skall respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden.

v) Artikel 21 i den italienska konstitutionen i vilken det anges att yttrandefrihet och kulturell mångfald skall vara grundläggande demokratiska friheter. De italienska myndigheterna menar att förlagsverksamheten är ett utövande av dessa friheter ([32]).

vi) Maastrichtfördraget, genom vilket det genom artikel 87.3 d införs undantag från artikel 87.3 c för stöd för att främja kultur.

(36) Avslutningsvis anger de italienska myndigheterna att med tanke på förlagsmarknadens specifika natur, behovet av en statlig åtgärd för att vända den konsoliderade nedåtgående tendensen i försäljningen av förlagsprodukter på den nationella marknaden och det italienska språkets begränsade spridning inom EU är den enda rimliga slutsats kommissionen kan dra i ärendet att ett maximalt utnyttjande av de språkliga särdragen bör vara en av de nyckelfaktorer som kommissionens undantag för stöd att främja kultur enligt artikel 87.3 d kan baseras på. De aktuella åtgärderna, som främjar spridningen av italienska förlagsprodukter på den inhemska marknaden, bör därför betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden.

5.2 **Kommentarer angående de synpunkter som inkommit från tredje part**

(37) De italienska myndigheterna översänder i en skrivelse av den 24 februari 2004 sina kommentarer angående de synpunkter på inledandet av förfarandet som inkommit från tredje part. De italienska myndigheterna jämför synpunkterna med sin egen bedömning av hur stödåtgärderna påverkar handeln och av huruvida de är förenliga med den gemensamma marknaden. De italienska myndigheternas slutsatser kan sammanfattas i följande fyra punkter:

i) De synpunkter som skickats in till följd av kommissionens uppmaning kommer från de fem parter som anges i fjärde avdelningen i det här beslutet och de företräder bok- och tidningsförläggare i 15 medlemsstater och i Cypern, Kroatien, Litauen, Norge och Slovenien.

([25]) Förstainstansrättens dom av den 28 februari 2002 i mål T-155/98, REG 2002, s. II-1179.
([26]) Förstainstansrättens dom av den 21 oktober 1997 i mål T 229/94, Deutsche Bahn AG mot kommissionen, REG II, s. 1689.54 och den rättspraxis som det hänvisas till i domen.
([27]) EGT C 73, 6.3.2001, s. 5.
([28]) De italienska myndigheterna menar att även om rådets resolution av den 12 februari 2001 uttryckligen endast avser böcker så kan de principer som fastställs i resolutionen, särskilt i det andra skälet, tillämpas på andra produkter (som förlagsprodukter) som har samma dubbla karaktär som böcker, dvs. de är produkter som både är bärare av kulturella värden och handelsvaror.
([29]) Se fotnot 27. Sjunde skälet i resolutionen.
([30]) EGT C 50, 23.2.2002, s. 1.
([31]) EGT C 364, 18.12.2000, s. 1.
([32]) Se författningsdomstolens domar i målen 348/1990, 105/1972, 225/1974 och 94/1997.

ii) Synpunkterna från dessa parter överensstämmer med Italiens åsikt att åtgärderna inte strider mot gemenskapens konkurrensregler.

iii) Vecko- och månadstidningsmarknaden är som ENPA påpekar huvudsakligen nationell och proportionalitetskriterierna iakttas såtillvida att marknaden för förlagsprodukter och dess struktur är sådana att det inte kan uppstå större störningar i handeln mellan medlemsstaterna.

iv) Det samlade stödbeloppet är, som FGEE påpekar, begränsat. Stödåtgärderna får begränsade effekter på handeln mellan medlemsstaterna eftersom förlagsverksamhet av tradition inriktas på det egna språket och handeln över gränserna är begränsad.

6. **BEDÖMNING AV ÅTGÄRDERNA**

6.1 **Förekomst av statligt stöd**

(38) Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är ”stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna”.

6.1.1 *Stöd som gynnar vissa företag eller viss verksamhet*

(39) Kommissionen konstaterar att de medel som används för att finansiera de båda stödordningarna tas från regeringens budget och därför är att betrakta som statliga medel. Stödordningarna gynnar vidare vissa sektorer, närmare bestämt förlagsbranschen, där stödmottagarna bedriver ekonomisk verksamhet av ett sådant slag att de kan betraktas som företag i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

6.1.2 *Selektivitet*

(40) Båda stödordningarna är selektiva då de enbart är avsedda för företag inom förlagsbranschen och företag som producerar förlagsprodukter. Båda stödordningarna innebär därför branschstöd.

6.1.3 *Ekonomisk fördel*

(41) Stödordningarna ger mottagarna en dubbel ekonomisk fördel.

(42) Den första stödordningen innebär att de stödmottagande företagen får stöd i form av bidrag till räntebetalningar på banklån som tagits för specifika projekt, vilket sänker de stödmottagande företagens lånekostnader.

(43) Den andra stödordningen innebär att de stödmottagande företagen får stöd i form av skattelättnader på den skatt som de betalar för investeringar, vilket gör att stödmottagarna befrias från skatt som de normalt skall erlägga ([33]).

6.1.4 *Effekter på handeln mellan medlemsstaterna och snedvridning av konkurrensen*

(44) Kommissionen påpekar att konkurrensreglerna gäller för all ekonomisk verksamhet som innebär handelsutbyte mellan medlemsstaterna och att förlagsverksamhet är att betrakta som ekonomisk verksamhet. Det måste fastställas huruvida stödet till förlagsbranschen faktiskt eller potentiellt påverkar handeln mellan medlemsstaterna mot bakgrund av påståendena att marknaden för förlagsprodukter på italienska är nationell och intern. Den italienska förlagsbranschen omfattar även sektorer som immaterialrättigheter, reklam, tryckerier och distribution. Stöd som ges till ett förlag kan även få effekter för de sektorerna.

(45) Utifrån de uppgifter som tillhandahållits av de italienska myndigheterna kan kommissionen konstatera att det förekommer handel mellan medlemsstaterna med de produkter som stödåtgärderna avser ([34]). Det finns därför risk för att stödåtgärderna påverkar konkurrensen, till exempel i de fall då förlagen har verksamhet i olika medlemsstater och producerar publikationer på flera språk och därmed konkurrerar när det gäller immaterialrättigheter och reklam.

(46) Utifrån de uppgifter och förklaringar som de italienska myndigheterna lämnat, kan kommissionen konstatera att handeln mellan medlemsstaterna med de förlagsprodukter på italienska som stödåtgärderna avser är av begränsad omfattning.

([33]) Se kommissionens meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag (EGT C 384, 10.12.1998, s. 3).

([34]) I rådets resolution av den 12 februari 2001 konstaterades att förlagsbranschen, särskilt bokbranschen, är gränsöverskridande, vilket även bekräftas av de uppgifter som tillhandahållits av de italienska myndigheterna.

(47) Däremot kan det inte mot bakgrund av vad som konstateras ovan inte uteslutas att stödåtgärderna kan komma att påverka konkurrensen även om effekterna på handelsutbytet är begränsade. De båda stödordningarna utgör därför statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

6.2 **Förenlighet**

(48) Åtgärder som utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget kan betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden om de uppfyller de villor som anges i artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget.

(49) Kommissionen konstaterar att artikel 87.2 och 87.3 a–b i EG-fördraget inte kan tillämpas på de aktuella åtgärderna.

(50) Sedan förfarandet inleddes har kommissionen fått kompletterande uppgifter och förklaringar från de italienska myndigheterna och synpunkter från tredje parter. På grundval av ovanstående kan konstateras att handeln inom gemenskapen med förlagsprodukter på italienska är begränsad och att åtgärderna torde kunna betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden med stöd av artikel 87.3 c eller 87.3 d i EG-fördraget.

6.2.1 *Förenlighet på grundval av artikel 87.3 d i EG-fördraget*

(51) Kommissionen instämmer inte i de italienska myndigheterna åsikt att de aktuella åtgärderna är förenliga med den gemensamma marknaden på grundval av artikel 87.3 d och anser inte att kulturundantag kan beviljas.

(52) Det anges visserligen i artikel 151 i EG-fördraget ([35]) att gemenskapen skall bidra till kulturens utveckling, men i artikel 8 i lag nr 62 av den 7 mars 2001 är det inte explicit angivet att stödet är avsett att främja kulturen, utan det anges mer allmänt att stödet är avsett för investeringar som görs av företag som producerar förlagsprodukter på italienska. När det gäller stödet i form av räntesubventioner ([36]) enligt artikel 5 i lag nr 62 av den 7 mars 2001 är det bara 5 % av de medel som anslås som uttryckligen är avsedda för projekt för spridning av litteratur i Italien och för spridning av förlagsprodukter på italienska i utlandet. Kommissionen konstaterar vidare att det i de fall som dessa 5 % inte används för det ursprungliga syftet kan medlen återanvändas för andra åtgärder som utbildnings- och investeringsstöd. Bland de förlagsprodukter på italienska som kan få stöd ingår dags-, vecko-, och månadstidningar, böcker och multimediaprodukter. Kommissionen konstaterar vidare att ingen av de båda stödordningarna innehåller specifika uppgifter om hur medlen skall fördelas på olika typer av publikationer och att det inte anges vilka former av innehåll som är godkända eller vilka kulturella värden som skall främjas ([37]).

(53) Det italienska språket förefaller vara den gemensamma nämnaren för de båda stödordningarna. Detta till trots och trots att åtgärderna i förlängningen eventuellt kan tänkas främja inlärning och spridning av det italienska språket och den italienska kulturen, är det inte möjligt att betrakta åtgärderna som kulturåtgärder, då detta förutsätter en alltför vid tolkning av begreppet kultur, eftersom åtgärderna inte innehåller några som helst bestämmelser om pedagogik eller om språkinlärning.

(54) Beträffande de italienska myndigheternas argument att åtgärderna kan främja kulturen genom att de syftar till mångfald i informationsutbytet hänvisar kommissionen till tidigare beslut ([38]) i vilka kommissionen konstaterar att en enskild medlemsstats behov på utbildnings- och demokratiområdena skall betraktas som skilda från främjandet av kulturen.

(55) De aktuella åtgärderna förefaller därför, med tanke på omfattningen och den mycket allmänt hållna beskrivningen av vilka publikationer som omfattas, huvudsakligen vara avsedda att stödja spridningen av förlagsprodukter på italienska, där själva språket är den gemensamma nämnaren, och att främja det italienska språket och den italienska kulturen.

([35]) Se punkterna 1 och 4 i artikel 151 i EG-fördraget.

([36]) Se särskilt artikel 5.6 i lag nr 62/2001.

([37]) Stödet skulle till exempel kunna gå till sportpublikationer och liknande som inte med nödvändighet har ett kulturellt innehåll eller värde.

([38]) Kommissionens beslut i följande ärenden: NN 88/98, ”Finansiering av en reklamfri nyhetskanal med dygnetruntsändningar inom BBC med licensavgifter” (EGT C 78, 18.3.2000, s. 6) och NN 70/98 ”Statligt stöd till de allmänna kanalerna Kinderkanal och Phoenix” (EGT C 238, 21.8.1999, s. 3).

(56) Mot bakgrund av ovanstående konstaterar kommissionen att åtgärderna inte uppfyller villkoren för att omfattas av den restriktiva tolkningen av artikel 87.3 d som fastställs i kommissionens meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och TV i allmänhetens tjänst ([39]). Vidare skulle ett undantag för stöd för att främja kultur strida mot kommissionens tolkning av bestämmelserna i tidigare beslut ([40]).

6.2.2 *Förenlighet i förhållande till artikel 87.3 c i EG-fördraget*

(57) Utifrån de mål som fastställts förefaller det övergripande syftet med åtgärderna vara att främja förlagsprodukter på italienska och främja mångfald i informationsutbytet, samtidigt som det förefaller finnas behov av ett statligt ingripande för att vända den nedåtgående trend av strukturellt slag som drabbat spridningen av förlagsprodukter på den nationella marknaden.

(58) Kommissionen konstaterar att det inte finns några tillämpliga riktlinjer för bedömningen av den aktuella typen av åtgärd. Det förefaller därför som om de aktuella åtgärderna inte kan anses förenliga på grundval av några andra bestämmelser än en allmän tillämpning av artikel 87.3 c i EG-fördraget, där det anges att stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner kan anses vara förenligt med den gemensamma marknaden när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

(59) Analogt med vad som fastställs i CELF-målet konstaterar kommissionen att det inom boksektorn tycks finnas språkliga och kulturella barriärer som begränsar konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna. Det verkar dessutom stämma att ”den europeiska sektorn för tryckerier och förlag förblir i högre utsträckning en samling nationella marknader än en integrerad marknad med förgreningar över hela kontinenten, vilket märks på den ringa andel som exporten utgör av omsättningen. De många språk som talas i gemenskapen är en ytterligare barriär mot en europeisering av marknaden” ([41]).

(60) Det bör emellertid påpekas att de påstådda begränsningarna, både vad gäller böcker och andra förlagsprodukter, bekräftas genom de statistiska uppgifter som tillhandahållits av Italien och som visar att åtgärdernas effekter på handeln inom EU med de aktuella produkterna är begränsade.

(61) Då stödet huvudsakligen är avsett för publikationer på italienska är det inte troligt att publikationer på andra språk skulle kunna fungera som ersättningsprodukter eller att stödet skulle påverka reklam- och abonnemangsmarknaderna. De potentiella effekterna på handeln och konkurrensen förefaller därför mycket begränsade. Det är dessutom i gemenskapens intresse att se till att stödansökningar från andra medlemsstater tas emot och behandlas likvärdigt.

(62) Det mål som fastställts för åtgärderna, dvs. att bevara mångfalden i informationsutbudet, omfattas dessutom av de mål som anges i artikel 11.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ([42]).

(63) Den bedömning som har gjorts, dvs. att åtgärdernas potentiella effekter på konkurrensen och handeln är begränsade, särskilt med tanke på åtgärdernas omfattning i förhållande till målet, kan även bekräftas genom följande faktorer: stödordningarnas varaktighet är 5–10 år, antalet stödmottagare är stort, cirka 500 företag per åtgärd och de tillgängliga medlen är begränsade och uppgår inte till mer än totalt cirka 179,3 miljoner euro för hela perioden.

7. **SLUTSATSER**

(64) Kommissionen konstaterar att de aktuella åtgärderna utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

(65) Uppgifter om åtgärderna och statistiska uppgifter som tillhandahållits av de italienska myndigheterna har visat att åtgärderna sannolikt kommer att få begränsade effekter för handeln.

(66) Argumenten att effekterna på handeln och konkurrensen är begränsade och att åtgärderna står i proportion till syftet med åtgärderna, dvs. främjandet av italienska förlagsprodukter på italienska, bekräftas genom stödordningarnas varaktighet, det stora antalet stödmottagare och de begränsade totala anslagen.

([39]) EGT C 320, 15.11.2001, s. 5.
([40]) Se fotnot 38.
([41]) Synpunkter formulerade av kommissionen i *Panorama de l'industrie européenne*, 1997.
([42]) Se fotnot 31.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det stöd som Italien beviljar i form av bidrag till räntebetalningar till förmån för företag inom förlagsbranschen och i form av skattelättnader till förmån för företag som producerar förlagsprodukter är förenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget.

Artikel 2

Årliga rapporter skall skickas till kommissionen med detaljerade uppgifter om genomförandet av de båda stödordningarna. I rapporterna skall ingå en sammanfattning av tillämpningen av de enskilda åtgärderna under kalenderåret, förteckningar över och beskrivningar av de projekt som beviljats stöd, och uppgifter om vilka förlagsprodukter som beviljats stöd, vilka belopp som beviljats de enskilda projekten, samt uppgift om de enskilda stödmottagarnas identiteter.

Vidare skall fortlöpande statistiska uppgifter om handeln inom gemenskapen med förlagsprodukter skickas till kommissionen så att kommissionen kan övervaka marknadsutvecklingen.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 30 juni 2004.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen